

Zo'n partij als BBB zou de gekozen burgemeester moeten eisen

Door [Eduard Bomhoff](#) - 29 juli 2023
Geplaatst in [Burgemeesters](#) - [Democratie](#)

In 1994 werden Jan Marijnissen en Remi Poppe de eerste Kamerleden van de Socialistische Partij. Bijna 25 jaar moest de SP daarna wachten totdat eind 2018 voor het eerst een SP-er tot burgemeester werd benoemd. Anno 2023 heeft de SP meer leden dan elk van de vier regeringspartijen VVD, CDA, D66 en CU, maar toch woont 60 procent van ons Nederlanders in een gemeente met een burgemeester van een regeringspartij, terwijl de SP stagneert op één burgervader. Slechts de 0,007 procent van alle Nederlanders die op Vlieland wonen kunnen zich verheugen in een SP-burgemeester (Michiel Schrier).

In West-Europa is alleen Nederland nog zonder gekozen burgemeester, en dat is deze week extra urgent omdat het spook van het rekeningrijden weer opduikt. Volgens de plannen gaan we in 2030 zeven cent per gereden autokilometer betalen. Een groep van 31 plattelandsgemeenten heeft al protest aangetekend.

Franse burgemeester moet in eigen woonplaats gekozen worden

Dan is het veiliger wanneer we niet nog eens 25 jaar wachten totdat er BBB-burgemeesters worden benoemd. In Frankrijk is 8 procent van de burgemeesters boer of gepensioneerd landbouwer. Meer dan de helft van de burgemeesters heeft een afkomst die bij ons het best zou passen bij BBB, PVV of SP: middenklasse en vakmensen. Zelfs in de grotere gemeentes in Frankrijk is niet meer dan een op

Zo'n partij als BBB zou de gekozen burgemeester moeten eisen

de drie gekozen burgemeesters afkomstig uit de hoger opgeleiden, heel anders dus dan in Nederland.

Ze kunnen ook niet vanuit Parijs worden geparachuteerd: burgemeesters moeten een verkiezing in hun eigen woonplaats winnen. In Frankrijk hebben veel lokaal gekozen burgemeesters dan ook geholpen bij het in goede banen leiden van de protesten van de *Gilets Jaunes* tegen het duurder maken van autorijden.

Als ik voor Nederland aan Google vraag om 'burgemeester-boer', verschijnen alleen Richard de Boer (beroeps politician) en Jan de Boer (korte tijd leraar en daarna ook beroeps politician), ongetwijfeld voortreffelijke bestuurders maar samen nul jaar ervaring in het bedrijfsleven.

Straks zal ongetwijfeld de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) beleefd memoreren dat de eigen auto voor de boeren en andere buitenlui belangrijker is dan voor de stadsbewoners die met fiets, bus, tram en trein naar het werk kunnen. De VNG heeft een commissie voor economie en klimaat, en die staat onder leiding van de ervaren GroenLinks-wethouder Frank van Vliet uit Delft. Op Twitter re-tweet Van Vliet: 'Zo snel mogelijk stoppen met fossiele brandstoffen!'

Burgemeesters vormen ongevaarlijk badkamerkoor

Dat wordt dus op z'n best een sotto voce-protest van de VNG in de traditie van langjarige voorzitter en lobbyist Annemarie Jorritsma: een farce in vier bedrijven. Eerste bedrijf - VNG legt zogenaamde 'harde' eisen op tafel; tweede bedrijf - VNG gaat in op de uitnodiging voor een goed overleg; derde bedrijf - er wordt overlegd tot diep in de nacht; vierde bedrijf - VNG is tevreden met kleine concessies van het Rijk.

Mijn verklaring voor de voorkeur van de Haagse elite om de burgemeesters uit eigen kring te selecteren is dat daarmee een ongevaarlijk badkamerkoor van burgemeesters wordt samengesteld - ontspannen samen zingend, niet allemaal precies tegelijk maar wel met dezelfde dirigent in het Torentje en van dezelfde bladmuziek van de ministeries. Burgemeesters in kleinere plaatsen proberen in aanmerking te komen voor een grotere gemeente met meer salaris. Burgemeesters in grote steden willen om prestigere redenen (Halsema!) beslist nog een keer worden herbenoemd. Dan is begripvol meezingen met de collega's in Den Haag aangewezen.

Burgemeester is vaak oudgediende uit Den Haag

Om die reden is het ook zo roekeloos dat de president van De Nederlandsche Bank, de directeur van het Centraal Planbureau en het hoofd van de Autoriteit Financiële Markten alle drie afkomstig zijn van één ministerie, het ministerie van Financiën. De vorige Planbureau-directeur Coen Teulings moest weg want hij was te onafhankelijk. Met drie oud-ambtenaren van Financiën is dat gevaar geweken. Eens waren ze alle drie aanwezig op een vergadering van een of andere Kamer-commissie. De directeur van het CPB zei tevreden: 'We zijn het eigenlijk steeds eens'. Griezelig gezellig.

Zo'n partij als BBB zou de gekozen burgemeester moeten eisen

In Frankrijk is de gekozen burgemeester de lijstaanvoerder van de grootste partij in de gemeenteraad. Zo heeft de gemeente een krachtige stem als het nodig is om te protesteren tegen fout beleid vanuit Parijs. In Nederland is de burgemeester vaak een oudgediende uit Den Haag, vol begrip voor de lastige puzzels die zijn of haar vroegere collega's proberen op te lossen.

Bij de komende verkiezing gaat het onder andere ook over de steeds zakkende kwaliteit van de zorg voor onze ouderen. Grote tekorten aan personeel, te veel ouderen die eigenlijk niet meer thuis kunnen wonen maar voor wie geen plaats is.

De vaak schimmige manier waarop het Rijk bezuinigt door meer taken maar minder middelen aan de gemeentes over te dragen, verdient scherpe discussie, onafhankelijke berekeningen van wat vereist is, en kritiek. Die komt niet van benoemde burgemeesters vol begrip voor hun Haagse vrienden. Die komt wél van burgemeesters die aanvoerder zijn van de grootste partij in de gemeenteraad.

Zet gekozen burgemeester hoog op agenda

'Kabinet bezuinigt sluipenderwijs' is nu de kop in de media. Met een paar honderd gekozen burgemeesters sluipt het kabinet niet meer zo eenvoudig weg. Hetzelfde geldt voor de bezuinigingen op de Jeugdzorg die ook al over de schutting van de gemeenten zijn gegooid. Het Rijk kan zich zo veel permitteren omdat de gemeenten geen krachtig, onafhankelijk tegengeluid laten horen.

Het lijkt er op dat BBB als eerste punt voor de verkiezingen gaat voor een volledige opschorting van het stikstoffonds totdat helder is waarom Nederland zo afwijkt en totdat toekomstig beleid kan steunen op een breed gedragen rekenmodel.

Mijn advies zou zijn om ook de gekozen burgemeester ook hoog op de agenda te plaatsen. Trek samen op met de SP en andere partijen en neem de estafette-stok voor meer democratie over van D66 waar Wouke van Scherrenburg en Barbara Baarsma hun partij [proberen ervan te overtuigen](#) om ouderen het kiesrecht af te nemen.

***Eduard Bomhoff** is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

*Het zijn de donateurs die **Wynia's Week** mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!*